

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

From myths to memes

Transnational memory and Ukrainian social media

Makhortykh, M.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Makhortykh, M. (2017). From myths to memes: Transnational memory and Ukrainian social media.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Nederlandse Samenvatting

Van Mythen tot Memes: Transnationale Herinnering en Oekraïense Sociale Media

Dit betoog onderzoekt wat in postsocialistische landen in de sfeer van Tweede Wereldoorlogsherinneringen gebeurt met de opkomst van digitalisering. Met dit doel ziet het in in verschillende voorbeelden van digitale herinnering verbonden met twee episoden van de Tweede Wereldoorlog in Oekraïne – de gebeurtenissen omstreeks het innemen van Lviv door de Duitsers in 1941 en het innemen van Kiev door de Sovjets in 1943 – en trekt op bestaande herinnerings- en mediawetenschap om te onderzoeken hoe deze omstredene oorlogsherinneringen vertaald worden in postsocialistische digitale ruimtes. De studie onderzoekt hoe verschillende sociale media platforms zoals Wikipedia, YouTube en VKontakte beïnvloeden de manieren waarop herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog online worden uitgevoerd, en hoe verschillende gemeenschappen van webgebruikers omgaan met tegenstrijdige geschiedkundige vragen, in het bijzonder in een tijd van tegenwoordige conflictsituatie in Oekraïne.

In de inleiding schetst deze thesis in het kort de theoretische achtergrond van het onderzoek, dat inzichten van memory studies en mediawetenschap combineert. Ook wordt de rol van het proefschrift bij het vullen van een lacune in de bestaande wetenschap gediscussieerd – beide in termen van de weinig onderzochte invloed van digitalisering op herinneringen aan oude conflicten, en van de complexe samenspel tussen sociale media en culturele geheugen in de postsocialistische ruimte. Verder wordt de onderzoeksmethodologie uitgelegd, in het bijzonder het gebruik van kwalitatieve webinhoudsanalyse om online omstredene herinneringen te analyseren, en verschaft de historische naslag aan de twee episoden van de Tweede Wereldoorlog, die de case studies voor het onderzoek vormen.

In het eerste hoofdstuk onderzoekt het betoog hoe de Tweede Wereldoorlog vertegenwoordigd is op Wikipedia, tegenwoordig de grootste online encyclopedie ter wereld. Het onderzoekt hoe de artikelen in de Oekraïense, Russische of Engelse versies van Wikipedia de twee gebeurtenissen voorstellen – de verklaring van de Akte van Herstel van de Oekraïense Staat in 1941 en de Strijd van Kiev in 1943. Voor dit doel, vergelijkt de uitgezochte elementen van de Wikipedia artikel, zoals die welke een korte samenvatting van de inhoud van het artikel geven (titels, afbeeldingen, verwijzingen), de structuur van de vertelling van het artikel verduidelijken (inhoudsopgave), en de positie van het artikel in de grotere Wikipedia structuur omhullen (categorieën en intra-Wikipedia weblinks). Vervolgens onderzoekt het hoe de representaties van beide gebeurtenissen ontvangen zijn door Wikipedia gebruikers; zodoende onderzoekt de thesis zowel niet-verbale (gezichtspunten en edits) als

verbale (commentaren) soorten van gebruikersinteracties met de Wikipedia artikelen.

In het tweede hoofdstuk bestudeert de dissertatie de audiovisuele afbeeldingen van de Slag van Kiev en van de Lviv pogrom op YouTube. Door het onderzoeken van verschillende audiovisuele genres (b.v. requiems, opnamen, en amateurreportages) die gebruikt worden voor het in herinnering brengen van beide episoden van de Tweede Wereldoorlog, vraagt het betoog na hoe digitale technologie gebruikt wordt voor de productie van videohommages omtrent traumatische, omstredene episoden in de Oekraïense geschiedenis. Dan onderzoekt het verschillende vormen van feedback welke YouTube gebruikers hebben verschaft (namelijk “likes,” “dislikes,” “views,” en commentaar) op deze wijze onderzoekend hoe Oekraïens- en Russischspreekende gebruikers wisselwerken, onder elkaar en met deze audiovisuele afbeeldingen, en hoe tussen sommige YouTube gebruikers er een agressieve commentaarcultuur ontstaat in de uitoeffeningen van oorlogsherdenking.

In het derde hoofdstuk, bespreekt het betoog het fenomeen van sociale netwerken geheugen en zijn wisselwerkingen met omstredene herinneringen van de Tweede Wereldoorlog in Oekraïne. Met dat doel, onderzoekt het hoe herinneringen van de Strijd van Kiev en van de Lviv pogrom hermediatiseerden zijn in twee verschillende VKontakte gemeenschappen. De eerste van deze gemeenschappen - “*Slava OUN-UPA i Vsim Borcjam za Volju Ukrajinu!*” [Gloria aan de OUN-UPA en alle strijders voor de vrijheid van Oekraïne!] – verenigt apologeten van de nationalistische versie van de Oekraïense geschiedenis, terwijl de andere – “*Protiv OUN-UPA i Prohib Posobnikov Fasizma!*” [Tegen OUN-UPA en andere fascistische collaborateurs!] populair is onder gebruikers die zich aan pro-sovjetische denkbeelden van het verleden houden. Naast het onderzoeken van hoe beide historische episoden voorgesteld worden in deze twee gemeenschappen, gaat het betoog diep op in de mogelijke gelegenheden die sociale netwerksites verschaffen voor wisselwerkingen met strijdpunten in het verleden, en hoe deze verschillen van degenen die op Wikipedia of YouTube worden gevonden.

Tenslotte, in de conclusies, herziert het betoog de manieren waarop omstredene episoden van het Oekraïense verleden worden voorgesteld en hoe er daarmee op transnationale online platformen wordt omgegaan. Zodoende worden de empirische ontdekkingen van de studie samengevat, en hun theoretische gevolgen besproken, inclusief de manieren waarop het betoog bestaande aannames over de wisselwerking tussen digitale media en oorlogsherinneringen op de proef stelt, en stelt vragen over de toekomst van Tweede Wereldoorlogsherinnering in postsocialistische landen ten aanzien van de toenemende digitalisering van de persoonlijke en openbare ruimten. Tenslotte geeft het betoog de begrenzingen van de studie weer en voorstellen verschaft voor verder onderzoek op het gebied van digitale herdenking in postsocialistische landen.